fiūt aūt ī ğssi ext̄ʼ epis ⁊ clericis et
1 q 7 in extra īgredientibꝰ et c. si q̄ mulier
qʼ suptū ē ex autentica de sc̄is epis
⁊ clericis col ix cū ibidē notatis. Licz ꝯsul
tū sit psona diuiti q̄ ꝯtis recipit̄ ut
pociꝰ monasterio tm̄ de suis bonis vn̄
sustentari valeat relinq̄t q̄ de bonis
monasterij seu elemosinis ꝯtē viuat ut
expsse pbatʼ 1 q 2 In qs ppē ubi dr̄.
Nō ē utm̄ dicē q̄le peccatm̄ sit illʼ q̄ cibos
paupm̄ suscipiūt q̄ etiaz quā iuuaē
de ppijs facultatibꝰ debuerāt. suis
expensis insup ꝯtinuaē relig ē eni de
ppijs facultatibꝰ velle viuē qm̄ peccā
ipli comedē q̄ pasce.

Decima ⁊ ultima ꝯclusio. Quicūqz
aliq̄ psona ad monasteriū recipit̄ ea in
tencōne pn̄cipalr̄ ut recipientes bō
cuiuscūqz ꝯtis ul̄ spēi illa sit ꝯsequāt
ul̄ sponte oblata ꝯmittitʼ symonia.
Quia sola uolūtas reddit symoniacū
mentale. q̄ eciā oīno uitanda ē pn̄ci
pue qn̄ sequitʼ ops ul̄ effectꝰ p re
tpali put notē in c. sua nobis ī glo
de symo. fiūt q 1 ī sūma et ibi eciā
notē. Et eadē q c. Quicūqz studet fieri

Sequitʼ correlariū.

Psone religiose sū spūales ī sua
fundacōne ꝯstitute ad breues horas
orōnes ⁊ longiores labores manuales
sufficientes p sua sustentacōne q̄ ī
ꝯcomitū laudis sue salutis uite pro
ferūt hoc ꝓpheticū. labores manuū
tuarū manducabis. beatꝰ es ⁊ bn̄ t̄ erit.
Nō dn̄t petē ul̄ exigē a psonis re
cipiendis tpalia p sua sustentacōne
q̄ hētʼ ex laboribꝰ extendis et ita
tpalia exigēnē p spūalibꝰ ꝯtis dādis
qʼ ē symoniacū. p quo fiūt 1 q 1 si in
pa pn̄cipiū et c. Si qs dat̄e. ibi naqz
q̄ sub religionis obtentu deo famu
lā voluūt. Sz qd accipit meritū pdit
⁊ beneficio accepto [illegible] frustratʼ.

hoc ē fructꝰ bn̄ficiorū capē eadē

Incipit tractatus de periculis q̄ cōtingūt circa sacramentū eukaristie et de remedijs eorū ex dictis sancti thome de aquino.

Primū periculū ē. Qz si sacdos
morte ul̄ ꝯtu ī infirmitate ꝯmu
petʼ anteq̄m missā finiat. Cui dōm qʼ
aut ꝯtingit an ꝯsecracōne corporis
⁊ sanguīs aūt p9 ꝯsecracōne utriusqz ul̄ unius
illorū. Si aūt an ꝯsecracōne nō opportz qʼ
missa p aliū suppleatʼ qz adhuc de
essentialibꝰ nichil actū ē. Si aūt p9 cō
secracōne utriusqz ul̄ alterius accideit tūc
dz aliꝰ sacdos supplē ⁊ incipe ubi alr̄
dimisit. Ita hētʼ ī decr̄ vii q 1 c pon
tifices. Nec dz fri unq̄m sine nisi ex
patenti necitate ul̄ ꝯuediē pm̄ sacdotꝭ

Scdm̄ periculū ē. Si sacdos recolit
se aliqd circa media nocte ꝯmedisse ul̄
excitatū fuisse. Ad qʼ dōm qz si sac
dos nō ꝓcessit ad ꝯsecracōne huiꝰ et
meliꝰ est missā dimitte oīno n̄ de

q̄ui ſchando timet. Si aut preſ
ſit iā & ſim ē ꝯſecrō tūc nō dʒ dīttē
ſed ꝑficē cū dolore magno & ꝓpoito
ꝯfitendi & abſolutōne petendi ab
excōicacōne & ſatiſfaciendi. Et ſic ab
ſolutōne ꝯſequit̄ ab ĩuiſibili ꝑnti
fice q̄ntū ad hūc actū ut ꝑficiat diui
na miſtīa inchoata.

¶ Terciū piculū ē. Si recordat̄ ſe ee
ĩ pctō mortali. Ad qd̄ [illegible] dicēdū ē qd̄
ſiue ſit an̄ ꝯſecrōne ſiue poſt ꝯſecrōnē
nō oꝫ ꝙ dimittat mīaꝛe ubi eēt ſcanda
lū ſʒ dʒ mētu ꝯteri & dole cū ꝓpoito
ꝯfitendi & ſatiſfaciendi qn̄ poterit bono
modo ¶ Quartū piculū ē. Si ſacdos
nō recolit ſe dixiſſe dixiſſe vba ꝯſe
cracōis oīa vl̄ aliq̄ quid debeat fa
cē ĩ tali caſu. Dicendū qd̄ ſacdos
aut recolit ſe nō dixiſſe vba ꝓba
bilit̄ & q̄ ꝯty a dubitacōne ſolū.
Si ꝓbabilit̄ recolit vl̄ eciā certifica
tꝯ tūc tali caſu debʒ reſumē & rein
cipe ab illis vbis ꝯſecracōis & ſic ꝑ
ordinē ꝓſequi & ꝑficē nec mutet or
do. Si aut nō bn̄ recolit tūc ĩ tali
caſu nō debʒ mente habē nec dʒ eē ſcru
puloſꝰ. Quia q̄ ſepius ꝯſueuimꝰ di
cē eciā cū dcā fuerit nō recolimꝰ
q̄n̄ꝙ. Ideo talem dubitacōnē ꝑponē
do ꝓcedat. Et ſi illa vba q̄ nō recolit
ſe dixiſſe nō ſūt de neccītate ſacrmen
nō eſtīo ꝙ ꝓpt̄ hoc dʒ reſumē imu
tando ordinē ſacficiȷ̄ ſʒ dʒ ꝓcedē et
ꝑficē qd̄ ĩcepit. ¶ Quintū piculū
ē ſi miniſt̄ vl̄ ipſe celebrans poſuit
aquā ĩ calice ꝓ vino. Ad qd̄ dicendū ꝙ
ſi an̄ vba ꝯſecrōis hoc ꝯgnoſcit̄ ꝯ
ſecrato iā corpe dʒ mittere mā̄tiā & po
ni vinū & ꝑt ꝯplet. Si aut poſt ꝯſe
cracōnē vtriuſꝙ ſʒ corꝑis & ſanguīs
hoc ꝯgnoſcit̄ ſi nondū ſūpſit corpꝰ
dn̄i tūc dʒ aquā illā ĩ calice ĩuentā
ꝓicē ĩ piſcinā & ponē vinū ĩ calice
& ſic reſumē a ꝯſecrōne ſanguīs et
ꝯſeq̄ uſꝙ ĩ finē. Si aut ſūpſit corpꝰ
dn̄i añq̄m ꝯgnoſcat dʒ apponē tūc
aliā hoſtiā & vinū ĩ calice & ſic dʒ reſu
mē a ꝯſecrōne vtriuſꝙ. Nā aut quare
oportʒ accipe aliā hoſtiā & ꝯſecrare
ē. quia hoſtiā nō ꝯſecrari ſed ſolū ſang
uinē vba q̄ dicunt̄ ĩ canone ſup corpꝰ
& ſanguīnē nō eēnt ꝯueniencia ſoli ꝯ
ſecracōni ſanguīs. Dicit̄ eciā ſacrmentū
ĩꝑfectū omīo nō licʒ ſed nūq̄d iter
ꝯmcabit ſumendo illā hoſtiā ꝯtā.
Dicendū qd̄ ſic eciā poito ꝙ aquā
illā q̄ erat ĩ calice ſūpſiſſet. Quia ꝑ
ceptū de [illegible] ꝑfeccōne ſacrmenti
ꝓpondeat illi qd̄ ſʒ mandat qd̄ a ie
iuno ſumat̄. Quia ꝑceptū de ꝑfeccione
ſacrmentī maioꝛ ē pondeꝛis qm̄ ꝑcep
tū qd̄ hoc ſacrmentū a ieiunis ſumat̄.
¶ Idem habet̄ ĩ ſūma piſan. Idem
ſentiē videt̄ beatꝰ bernardꝰ ĩ epiſto
la ſuo pte ſ̄ꝑa epla xxvi vl̄ ſcā ad
guidonē abbatē de tribꝰ fontibꝰ.
¶ Sextū piculū ꝙ ſi ſacdos vl̄
miniſt̄ nō appoſuit aquā ĩ vino.
Ad qd̄ dicendū ꝙ ſacdos q̄ ꝑcipit hoc
an̄ ꝯſecrōnē. & tūc aquā apponē &
ꝓſeq̄ dʒ ſic faciebat an̄. Aut ꝑ
cipit hoc poſt ꝯſecrōnē & tūc nō dʒ
apponē aquā ſanguini ꝙ ſecreret̄
corrupcō ſpēꝛ ex alia pte. Sed
debʒ ꝓſeq̄ totū. Nā [illegible] appoſicō

aq̃ non est de integritate sacramenti sed debet
penitere grauiter ex cuius negligencia hoc
contingit. ¶ Septimum periculum est. Si ali
quando propter frigus quod sacerdos patitur in manibus
hostia uel pars hostie cadit in calicem. Ad
quod dicendum quod in tali casu non est magnum
periculum. Racio quia vna pars mittitur in cali
cem et alia non pertinet ad significa
cionem corporis christi mistici. Vnde imperfectio
in hijs non facit mutacionem in sacramento
nec debet ex hoc aliquid de precedentibus
iterari licet debeat caueri in quantum potest.
¶ Octauum periculum est. Si musca uel ara
nea cadat uel reperiatur in calice. Ad quod
dicendum si contingat ante consecracionem debet
mutari vinum. Si autem post consecracionem hoc
contingat debet animal caute capi et dili
genter lauari et post comburi et cineres cum
ablucione in sacrario deberent mitti uel si fu
erit musca uel animal non venenosum debet
tunc sumere sanguinem. Si autem aranea fu
erit de cuius veneno timeatur probabiliter
uel eciam venenum deprehendatur esse [struck]
positum uel fuisse in calice non debet sumere
nec alteri dare ne calicis vita vertatur in
mortem. Sed debet diligenter in vasculo aliquo
ad hoc apto cum alijs reliquijs obseruari
ut ne sacramentum maneat in perpetuum. debet
vinum iterum apponere in calice et denuo
resumere a consecracione sanguinis et sacra
mentum perficere. Et hoc verum si venenum
deprehendatur in fine supposito iam corpore. vi
detur tunc faciendum sicut dictum est supra
in capitulo quinto ut scilicet alia hostia consecretur
et totum perficiatur. ¶ Nonum periculum est. Si
sanguis de calice cadat aut effundatur uel
in toto uel in parte scilicet quando aliqua stilla. Ad quod

dicendum sicut legitur de consecracione distinctione ij ex
decreto in parte. Et quod si per negligenciam
sanguis stillauerit in tabula que est ad pe
des sacerdotis uel in terra quam iuxta pedes stil
la illa lambatur et terra uel tabula illa
radatur et rasura comburatur et [struck]
cineres iuxta altare condantur et sacerdos
quadraginta diebus peniteat. Si
autem stilla ad secundum lintheamen perue
nerit iiij^or diebus peniteat. Si vsque
ad tertium nouem diebus. Si ad quartum xx
diebus peniteat. Et lintheamina que
tetigit stilla tribus vicibus calice supposito
lauentur et aqua iam sumatur et bibatur
a ministro ut non sit abhominabile et tunc iuxta
altare debet recondi. Et iam pars linthea
minis debet scindi et comburi et [struck] cineres
in sacrario poni. ¶ Decimum periculum
est. Si aliquis [struck] euomerit. Ad quod dicendum hostiam
sicut legitur in penitenciali Bede. Si quis
per ebrietatem uel voracitatem eukaris
tiam euomerit lx diebus peniteat. Episcopus
autem nonaginta diebus. Si eciam causa in
firmitatis euomerit vij diebus peni
teat. ¶ Vndecimum periculum est. Si ne
gligencia sacerdotis mus comedat
hostiam uel aliud animal. Ad quod dicendum sicut
legitur ex concilio aurelianensi. Qui
negligenter custodierit sacrificium ut
mus uel aliud animal illud comedit xl die
bus peniteat. Et si animal potest capi statim
extrahantur species de ventre eius et animal
comburatur et in sacrario cineres ponantur. Hic
incidentaliter mouetur dubium. An cum
animal irracionale comedit realiter corpus
christi sumit ipsum christum. Ad hoc quondam

aliqui doctores ꝯsueuerũt dicẽ qđ
ĩmediate q̃m cito leuatũ est aĩal sus
cito • cipit sac̃mẽtũ tñ desinit ibi ẽe cor
pꝰ xp̄i. Et ipsiꝰ opinionis videt̃ fuisse
mḡr sentẽ in iiii d. xiii capl̄o i° ĩ fine.
¶ Sed iã dicũt doctores ꝯĩr̃ ꝛ hoc
etiã sine oĩ ambiguo tenendũ ꝙ q̃m
diu sp̄es sac̃mentales mutate nõ fu
erint p̄ digestionẽ siu calorẽ naturalẽ
stomachi ꝗ alias quouis mõ alio tã
diũ remanet sub eis corpꝰ xp̄i ꝛ ĩ vino
totꝰ xp̄s. Certe nãqꝫ ẽ sicut ẽ ex spe
ciali pacto diuo ꝙ ad vltimã dispo
sitõne corporis hũani ipsa aĩa rõnalis
a deo creãdo corpi ĩfundit̃ ꝛ ĩfudẽdo
creat̃ atꝫ ĩ eodẽ q̃m diu durat hꝰ remo
di dispositõ ꝯseruat̃. Sic etiã ẽ diuĩ
pactũ s̄m doctores ꝙ q̃ diu manet
sp̄es panis ꝛ vini pꝰ ꝯsec̃tõnẽ tm̃
diu manet sub eis realit̃ xp̄s. ¶ Alias
enĩ nõ eẽt certũ c̃tia q̃n ibi xp̄s eẽt ꝛ
ꝛ q̃n nõ. Illud etiã pt̃ applicari de vo
mitu alicꝰ ꝯtinentis. ¶ Duodecimũ pi
culũ ẽ. Ubi pars hostie ꝯsec̃te ceciderit
et ĩueniri [struck] possit. Quid si eukaristia
pdita fuit. ¶ Ad hoc d̄m ꝙ ĩ h° casu:
sacdos dꝫ xxx diebꝫ penitẽ. Et eadẽ
penã dignꝰ videt̃ sacdos p̄ cuiꝰ negli
gentiã hostie putrescũt. ¶ Terciumde
cimũ piculũ ẽ. Ubi hostia ĩuenta fuit
sub palla vl' corporali ꝛ dubitet̃ si ẽ
ꝯsec̃ta an nõ. ¶ Ad hoc dico ꝙ ĩ h° casu
sacdos ĩ fine misse pꝰ receptõnẽ sãgui
nis pt̃ eã recipe ꝛ idem ẽ de ali
qua pte hostie ĩuentã si fuit ĩ altari
ꝛ dubitet̃ vtrũ sit ꝯsecrata vl' etiã dya
conꝰ ꝛ subdyaconꝰ si eẽnt puratꝰ ꝛ
ieiuni ꝛ [struck] alias mẽte dispositi recipe

possent ꝛ os lauarẽ bibẽdo. ¶ Quar
tumdecimũ piculũ ẽ. Quãn apparet ĩ
sp̄e carnis vl' pueri vl' alteriꝰ rei. Ad
qđ d̄m ꝙ talis apparitio q̃ fit mira
culose q̃nqꝫ ꝯtingit ex pte videntiũ
quorũ oculi ĩmutant̃ tali mutatõne
ac si expsse extiꝰ viderint carnẽ
vl' pueꝝ vl' sanguinẽ nulla trãsmu
tatõne facta ex pte sac̃mẽti. Et hoc
ꝯtingit q̃n vnꝰ videt̃ sub sp̄e panis
aliꝰ sub sp̄e carnis ꝗ pueri. Et tũc
si sacdoti appareat ĩ sp̄e panis sumẽ
dꝫ ĩ tpe suo q̃ntũcũqꝫ aliꝰ ĩ sp̄e altera
videat̃ ꝛ appeat. Quãqꝫ talis apparitio
nõ ẽ p̄ sola ĩmutatõnẽ videntiũ
sed p̄ spẽm realẽ extiꝰ existentẽ. Et
hoc eẽ videt̃ q̃n sub tali sp̄e ab oĩbꝫ
videt̃ ꝛ nõ ad horã sed p̄ longũ tp̄s.
Et ĩ casu tali vbi ipsi sacdoti vl' alteri
appareat ĩ forma tali nullo mõ eẽt
sumẽdũ ab eo cui sic appaet. Sꝫ tũc
qrit̃ quid faciet [struck] sacdos celebrãs
si sibi ĩ tali forma apparet. Nunqđ si nõ ac
cipet peccabit. ꝙ dicm̃ ẽ supꝰ qđ sp̄s v
tracꝫ spẽm sac̃mẽti sumẽ dꝫ. Dicendũ
qđ ĩ tali casu iterũ dꝫ aliã hostiã accipe
ꝛ de nouo & resumẽdo ꝯsecrare. Sed
ponat̃ qđ iterũ alia ꝯsec̃ta appeat sibi
sub forma pueri aut carnis. Tunc dicũt
aliq̃ qđ vsqꝫ ad t̃ciã vicẽ debꝫ reptrare.
Sꝫ si sp̄s sibi appeat sub tali forma nõ
dꝫ ampliꝰ ꝯsecrare sed nec aliquo mõ
talẽ spẽm sumẽ nec tũc pñt ꝙ tũc
aliud facẽ nõ pt̃. Et hoc ꝯtingeret ex pctõ
suo vl' ĩfirmitate. Et tũc dꝫ ꝯteri ꝗ etiã
penitẽ ꝛ nõ sumẽ sub [struck] illa sp̄e nisi
sp̄es ĩ panis spẽm vtet̃ qđ ĩ vtraqꝫ spẽm
legit̃ semel factũ. Sꝫ nõ ad euidentiã

dicitur quod qui dicit supra quod sacerdos tribus
diebus vel xxx vel xl peniteat quod haec
penitentia sit intelligenda quod illo die a com-
munione abstineat et ulterius ieiunet vel
faciat aliquam aliam penitentiam secundum arbitrium
imponentis qui pensare debet conditionem culpa-
rum et personae et negotii et secundum hoc
plus vel minus imponere. Item nono
ubicumque fuerint species eucharistiae
ibi adhuc est eucharistia et sunt re-
uerenter seruandae nec multa abhomi-
natio esset ut est dictum supra in vino et
cibo parato. Quid si sacerdos infra mis-
sam aduertit hostiam non esse integram vel
corruptam. Respondeo secundum petrum. Quod
si ante consecrationem aduertit remoueat il-
lam hostiam. aliam ponat et a canone incipiat
iat. Si vero post consecrationem idem faciat
ponendo aliam hostiam et eam sumen-
do et nihilominus postea primam illam
hostiam sumat aut alius sumendam tra-
dat aut reuerenter seruet. Si vero ad-
uerterit post perceptionem in isto casu
variantur doctores. Thomas tamen in tertia
parte tenet quod debet aliam hostiam ponere
et consecrare et sumere quod praeceptum de
perfectione sacramenti ~~...~~ maioris est
ponderis quam praeceptum quod a ieiunis
sumatur. De suffragiis misse.

Utrum suffragia facta pro multis
equaliter prosint singulis.
Respondetur secundum thomam et petrum. Si va-
lor suffragiorum consideretur secundum quod va-
let ex virtute caritatis sic tantum prosunt
singulis ac si pro uno tantum fierent.
Quia caritas non diminuitur si

distribuatur affectus in multos ymmo
magis augetur. Et similiter gaudium
ex caritate procedens quanto pluribus est
commune tanto fit maius ut dicit augustinus in libro
confessionum. Et sic quantum ad congratulationem
potest intelligi. de con. d. ii. quia sancto me-
diocres. Si autem consideretur valor suffra-
giorum in quantum sunt satisfactiones quedam
per intentionem facientis translate in
mortuos magis valent ei pro quo specialiter
fiunt. Sic enim effectus suffragii di-
uiditur ex diuina iustitia inter eos pro
quibus fiunt. Item utrum suffragia facta
specialiter pro aliquo ei plus prosit quam alijs.
Respondetur secundum thomam et petrum. Cum
suffragium sit virtutis finite et de-
terminetur per intentionem facientis quo
voluerit valet ei pro quo fit quantum
ad liberationem a pena. tamen quantum
ad congratulationem et interiorem consola-
tionem secundum quod unus in caritate existens de
bonis alterius gaudet sic valet omnibus
in caritate existentibus et plus ei qui in maiori
caritate est. Utrum missa pro defunctis
facta equaliter valeat defuncto sicut
alia missa de sanctis vel de tempore. Respondetur
secundum thomam in iiii. d. xlv. In officio
misse non solum est sacrificium sed etiam sunt
orationes. Et ideo suffragium misse
continet duo de predictis scilicet orationem
et sacrificium. Quantum igitur est ex parte sa-
crificii oblati missa de quocumque
dicatur prodest defuncto. Et hoc est
precipuum quod fit in missa. Sed ex parte
orationum magis prodest illa in qua sunt
orationes ab ecclesia ad hoc destinate